

Paragraf — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

“Paragrafta ne anlatılmaktadır?” sorusu, metnin ayrıntılarını tek tek sıralamaktan çok genel yönünü kavramayı gerektirir. Bu soruya verilen cevap, metinde ele alınan kavramı, duyguyu, olayı ya da düşüncüyü belirtmelidir. Bu nedenle cevap, ayrıntılı bir yargıdan daha dar kapsamlı olabilir.

1. Bu parçada paragrafta ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Metnin genel yönü, ayrıntılı yargılardan önce belirlenmelidir.
- B) Metinde ele alınan her ayrıntı, temel konunun dışında tutulmalıdır.
- C) Genel yönü belirlemek için yalnızca ilk cümle dikkate alınmalıdır.
- D) Bir metnin konusu, metindeki bütün yargıların ayrıntılı biçimde açıklanmasıdır.
- E) Bir metinde kavram ve düşünceye yer verilmesi, olay anlatımını zorunlu kılar.

2. “Bir metnin başlığı, içeriği bütünüyle özetlemekten çok onun hangi çerçevede okunacağını gösterir.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başlık, metnin okunma yönünü belirleyen bir işlev üstlenir.
- B) Başlık, metindeki bütün ayrıntıları eksiksiz biçimde açıklamalıdır.
- C) Başlığı olmayan metinlerin anlaşılması mümkün değildir.
- D) Bir metnin içeriği yalnızca başlığı incelenerek kavranabilir.
- E) Başlık, metnin bütün düşüncelerini tek cümlede toplamak zorundadır.

Bir paragrafın konusu, metnin üzerinde durduğu alanı gösterir. Bu alan bir kavram, duygu, olay veya düşünce olabilir. Ancak konu, yazarın bu alanla ilgili bütün değerlendirmelerini kapsayan geniş bir açıklama değildir. Bu ayrım, konu ile ana düşüncenin birbirine karıştırılmasını önler.

3. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Konu, metnin ele aldığı alanı gösterirken ana düşünce bu alanla ilgili temel yargıyı bildirir.
- B) Konu ve ana düşünce, her paragrafta aynı kapsamda kullanılan iki terimdir.
- C) Bir paragrafta konu bulunuyorsa ana düşünceyi ayrıca belirlemeye gerek yoktur.
- D) Konu yalnızca olayları kapsar, kavram ve düşüncelerle ilgili olamaz.
- E) Ana düşünce, metnin üzerinde durduğu alanı belirtmekle sınırlıdır.

4. “Bir paragrafın başlığı, metnin bütün cümlelerini yinelemek için değil, konu ile ana düşünce arasındaki ortak yönü sezdirmek için seçilmelidir.” cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başlık, metnin temel yönünü yansıtacak ölçüde kapsayıcı olmalıdır.
- B) Başlık, metindeki her cümleyi ayrıntılarıyla tekrarlamalıdır.
- C) Başlık seçilirken ana düşünce konu ile ilişkilendirilmemelidir.
- D) Bir paragrafın başlığı yalnızca ilk cümleye göre belirlenmelidir.
- E) Başlık, ana düşünceden bağımsız olarak oluşturulmalıdır.

I. Konu ve ana düşünce, paragrafın anlam bütünlüğü içinde değerlendirilmelidir. II. Başlık, konu ve ana düşünceyle uyumlu olmalıdır. III. Paragrafta anlatılan düşünce, farklı anlatım biçimleriyle açıklanabilir. IV. “Paragrafta ne anlatılmaktadır?” sorusu, konuyu bulmaya yardımcı olur. V. Bir paragrafın konusu kavram, duygu, olay veya düşünce olabilir.

5. Numaralanmış cümlelerin hangisinde ölçünlü biçimi yanlış yazılmış bir sözcük vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Bir paragrafı anlamaya çalışırken önce metnin hangi alan üzerinde durduğu belirlenmelidir. Bu belirleme, ayrıntılı yargılara yönelmeden önce metnin çerçevesini görmeyi sağlar. ----. Böylece konu ile ana düşünce birbirinden ayrılabilir.

6. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bu alan kavram, duygu, olay veya düşünce biçiminde ortaya çıkabilir.
- B) Bu nedenle her ayrıntı, ana düşüncenin kendisi sayılmalıdır.
- C) Başlık, metindeki bütün cümlelerin değiştirilmeden yinelenmesidir.
- D) Ana düşünceyi bulmak için konuya ilişkin hiçbir bilgiye gerek yoktur.
- E) Bir paragraf yalnızca olayları anlatan cümlelerden oluşur.

Başlık, konu ve ana düşünce paragrafın anlam örgüsünü birlikte kurar. Başlık, metnin hangi çerçevede ele alınacağını sezdirirken konu, üzerinde durulan alanı gösterir. Ana düşünce ise bu alanla ilgili temel yargıyı belirginleştirir. Bu üç unsurdan birinin diğerlerinden koparılması, paragrafın anlamını eksik değerlendirmeye yol açar.

7. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paragrafın anlamı, başlık, konu ve ana düşüncenin birlikte değerlendirilmesiyle kavranabilir.
- B) Başlık, paragrafın anlamını belirleyen tek unsurdur.
- C) Konu, ana düşünceyi ve başlığı bütünüyle geçersiz kılar.
- D) Ana düşünce, metnin üzerinde durduğu alanı belirtmekle sınırlıdır.
- E) Başlık, konu ve ana düşünce birbirinden bağımsız biçimde oluşturulmalıdır.

Bir metinde “ne anlatılmaktadır?” sorusuna verilen cevap, metnin konusunu belirlemeye yarar. Bu cevap, metnin amacı ya da yazarın konuya ilişkin değerlendirmesiyle aynı şey değildir. Konuyu bulmak isteyen okur, öncelikle metnin üzerinde durduğu kavramı, duyguyu, olayı veya düşünceyi saptamalıdır.

8. Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Konu, metnin üzerinde durduğu alanın belirlenmesiyle bulunabilir.
- B) Konu sorusu, metinde ne anlatıldığını belirlemeye yöneliktir.
- C) Konu, yazarın konu hakkındaki değerlendirmesiyle özdeş değildir.
- D) Konu belirlenirken kavram, duygu, olay veya düşünce dikkate alınabilir.
- E) Konu bulunduğunda yazarın konuya ilişkin değerlendirmesi de kesinleşir.

Paragraf, tek bir cümleden ibaret olmayan; belirli bir düşünceyi farklı anlatım yollarıyla açıklayan anlamlı bir bütündür. Bu bütünü oluşturan cümleler, konu çevresinde birleşir ve ana düşünceyle uyumlu bir yapı kurar. Dolayısıyla paragrafı yalnızca art arda sıralanmış cümleler olarak görmek, onun anlam bütünlüğünü gözden kaçırmaktır.

9. Bu parçaya göre paragrafla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Paragraf, belirli bir düşünce çevresinde anlam ilişkisi kuran cümlelerden oluşur.
- B)** Paragraf, aralarında anlam ilişkisi bulunmayan cümlelerin art arda gelmesidir.
- C)** Paragrafın oluşması için cümlelerin aynı sözcükleri yinelemesi gerekir.
- D)** Paragrafta konu ile ana düşüncenin birbiriyle uyumlu olması gerekmez.
- E)** Paragraf yalnızca tek bir anlatım biçimi kullanılarak oluşturulabilir.

Bir paragraf okunurken yalnızca cümlelerin tek tek anlamlarına bakmak yeterli değildir. “Paragrafta ne anlatılmaktadır?” sorusu, metnin ele aldığı alanı belirlemeye yardımcı olur. Bu belirleme, metne verilecek ad ile metnin temel vurgusu arasında bağ kurulmasını sağlar. Ayrıca paragrafı oluşturan cümleler, anlatılmak istenen düşünceyi farklı anlatım biçimleriyle açıklayabilir.

10. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A)** Bir metne uygun ad vermek, yalnızca işlenen kavramı saptamakla tamamlanmaz.
- B)** Bir paragrafın konusu belirlendiğinde metnin temel vurgusuyla ilişki kurmaya gerek kalmaz.
- C)** “Paragrafta ne anlatılmaktadır?” sorusu, metnin ana düşüncesini bulmanın tek yoludur.
- D)** Bir paragrafın başlığı, metnin ele aldığı alandan bağımsız biçimde belirlenebilir.
- E)** Bir paragrafı oluşturan cümlelerin aynı anlatım biçimini kullanması gerekir.

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. C

6. A

7. A

8. E

9. A

10. A

Çözümler

- 1.** Parça, konuya ulaşırken metnin genel yönünün kavranması gerektiğini belirtmektedir. B, ayrıntıların bütünüyle dışlanmasını; D ise konunun ayrıntılı yargıyla özdeşleştirilmesini savunduğu için yanlıştır.
- 2.** Cümlede başlığın içeriği bütünüyle özetlemediği, okuma çerçevesi sunduğu belirtilmiştir. B ve E, başlığa cümlede verilmeyen bir eksiksizlik görevi yüklediği için en güçlü yanlış yorumlardır.
- 3.** Parça, konuyu metnin üzerinde durduğu alan olarak sınırlandırmakta ve onu ana düşünceden ayırmaktadır. D, konunun kavram ve düşünceleri kapsayabileceği bilgisiyle; E ise ana düşünceyi konuya indirgediği için yanlıştır.
- 4.** Cümle, başlığın bütün cümleleri yinelemekten konu ve ana düşüncenin ortak yönünü yansıtmayı istemektedir. B bunun tersini savunur; C ve E ise aradaki uyumu reddeder.
- 5.** III. cümlede “paragrafda” sözcüğü yanlış yazılmıştır; doğru biçim “paragrafta” olmalıdır. Diğer cümlelerde ölçünlü yazıma aykırı bir kullanım bulunmamaktadır.
- 6.** Önce metnin üzerinde durduğu alanın belirlenmesinden söz edilmiş, boşluktan sonra konu ile ana düşüncenin ayrılacağı belirtilmiştir. A, bu alanın hangi biçimlerde ortaya çıkabileceğini açıklayarak akışı sürdürür; E ise kapsamı gereksiz biçimde daraltır.
- 7.** Parça, üç unsurun farklı işlevleri olduğunu ancak birlikte anlam oluşturdıklarını anlatmaktadır. E, parçadaki uyum vurgusunun tersidir; B de anlamı tek bir unsura indirgediği için yanlıştır.
- 8.** Parça, konunun yazarın değerlendirmesiyle aynı olmadığını açıkça belirtmektedir; bu yüzden konu bulununca değerlendirmenin kesinleşeceği söylenemez. A, B, C ve D parçada doğrudan desteklenmektedir.
- 9.** Parça, paragrafı belirli bir düşünce çevresinde birleşen ve anlam bütünlüğü oluşturan cümleler topluluğu olarak tanımlamaktadır. B, parçadaki anlam ilişkisi vurgusunun tersidir; E ise farklı anlatım yolları kullanılabileceği bilgisiyle çelişir.
- 10.** Parçada, metnin ele aldığı alanın belirlenmesinden sonra metne verilecek ad ile temel vurgu arasında bağ kurulması gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle uygun bir ad belirlemek, yalnızca konuyu saptamakla sınırlı değildir. B seçeneği bu bağı gereksiz sayarak parçanın yargısına ters düşer; C, sorunun ana düşünceyi değil konuyu belirlemeye yaradığını göz ardı eder.